

NÜKLEER ENERJİ Mİ?

Yazar: Stephan Croall

Çizer: Kaianders

Çeviri: And Ersen

Yayın: DOST Kitabevi Yayınları, 1985

Günümüzde "nükleer enerji" sorunu oldukça karmaşık görünüyor, ya da öyle gösteriliyor. İşin teknik ya da ekonomik yanına bakacak olursanız, o denli değişik öneriler var ki, kimine göre bu, enerji darboğazını aşmanın biricik yolu nükleer enerji, kimilerine göre ise bu yol tümüyle dünyadaki kapitalist ve militarist sisteme sıkı sıkıya eklenmiş bir yol ve de teknik ve ekonomik seçenekler tükenmiş değil: Güneş, rüzgar, su ve yerküre iç ısı (jeotermal enerji) kullanılarak pekâlâ bu darboğaz aşılabılır. Konu bu boyutlara kayınca insanın "Yahu, bu uzmanların işi, beni ne ilgilendirir, ben ısıp aydınlanayım vb. vb. vb... bana ne nükleer enerjiden" diyesi geliyor.

İşte "kazın ayağı öyle değil" diyor yazarlar; bu soru "Nasıl bir toplum is-

Çevirmen: AND ERSEN

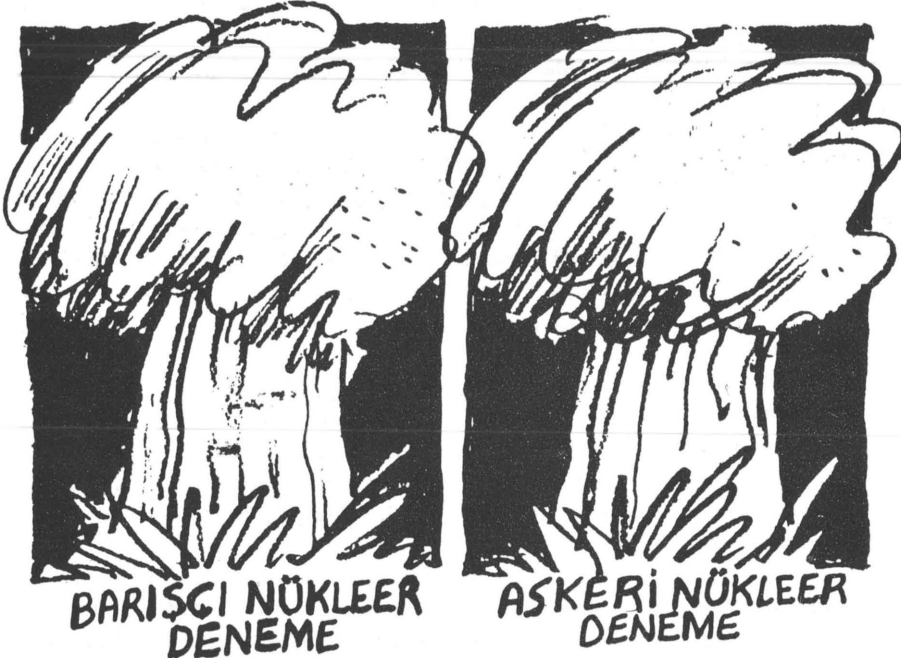
tiyoruz, kendimiz için, gelecek kuşaklar için... Bu, işi uzmanlarına bırakmadan hepimizin sorması gereken bir soru" diyerek başlıyorlar çizgili-güldürülü ve de fantastik öykülerine. 1900'lerin başından aldıkları öykü gözler önüne serildikçe, "garip ama gerçek" öykülerinde olduğu biçimde inanılmaz gibisinden bir duyguya kapılmamak neredeyse olanaksız. "İnsanoğlunun tarihi boyunca ilk kez 200.000 kadar hemcinsini yok etmesine karşın, 'kör parmağım gözüne' diyerek, aynı yolda nasıl yürüdüğünü, nasıl tüm dünyayı ve insanlığı bir anda yok edebilecek bir erke ulaştığını" ibretle okuyorsunuz. Sanılmasın ki kitap yalnızca bir Hiroşima ağıdı, ancak günümüzde artık teknolojik yanlışlarımızdan öğrenme lüksünün kalmadığını belirtmek için bu gerçekleri vurguluyor.

Kitapta sorgulanan önemli gerçeklerden biri de şu: "Barışçıl nükleer enerji olabilir mi?" Bu soruyu tarih yanıtlamış bile; Hindistan, 1974'te elinde bir tek ufak bir araştırma reaktörü varken, ABD, SSCB ve Çin'in ardından atom bombasına sahip dördüncü ülke olma şanına erişiyordu. "Tüm dünyada nükleer teknolojinin önlenemez yükselişinin bir nedeni de askeri amaçlar" diyor yazarlar. Öte yandan "uluslararası terör" ve savaş rüzgarlarının estiği bir dünyada sabotaja açık birer hedef olan nükleer enerji merkezlerinin nasıl korunabileceği sorunu var. Tek yanıt: Polis devleti. "Nükleer artıklar ne olacak?", "Nükleer çevre kirlenmesi" sorunları üzerinde dururken, dünyadaki petrol şirketlerinin nasıl nükleer enerji alanına el attıklarını da okuyorsunuz. Buradan giderek Üçüncü Dünya Ülkelerinin nükleer enerji tercihlerinin nasıl dünya ekonomik sistemine bağlı olduğunu öğreniyorsunuz.

Öte yandan "Nükleer enerji halkın sağlığı açısından güvenli mi?" sorusuna değiniyor kitap. Devlet adamlarının, iş adamlarının, bilim adamlarının pek değinmek istemediği ve Batıda büyük halk hareketlerinin başlangıç noktasını oluşturan bu soru için tarihten örnekler getiriyor ve bu alandaki uluslararası kuruluşların girişimlerini örnekliyor.

Kitap yalnızca nükleer enerji seçeneğini irdelemekle kalmıyor. (Bu irdelemenin nükleer enerjinin barışçıl olmadığı, enerji denetiminin tek basaktan denetlendiği, dolayısıyla demokratik de olmadığı gibi sonuçlara vararak anti-nükleer olduğunu belirtmek gerek.) Yanı sıra çevre ilişkilerini koruyan, enerjinin denetimi konusunda demokratik ve eşitlikçi bir tutum da benimseyerek seçenekler (su, rüzgar, güneş ve yerküre iç ısı vd.) gösteriyor.

Nükleer enerjinin tehlikesi AIDS'ten binlerce kat çok elbet. Ne var ki, bu konu ülkemizde yeterince kamuoyuna mal olmamış, tartışılmamış durumda. Nükleer enerji sorunu hem çevre ve halk sağlığı, hem de enerji seçiminin bir "yaşam türü seçimi" durumuna gelmesi nedeniyle gerek insan, gerek hekim olarak hepimizi ilgilendirir ve farkında olmasak da- sorumlu kılar. Bu açıdan, kitabın, yaptığı sorgulamalarla -önerilerine katılmayabilirsiniz- bu alanda aydınlatıcı, uyarıcı ve yararlı olduğunu söyleyebiliriz.

İki resim arasında 7 farkı bulunuz.

(Yanıt: Askeri ve barışçıl isimleri)